

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2016 – 2019

ΜΕΡΟΣ Α:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βέροια, Ιούνιος 2016

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2016-2019 του Δήμου Βέροιας υπηρετεί την ανάγκη για έναν ολοκληρωμένο συντονισμό των ενεργειών του Δήμου με στόχο την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και της κοινωνικής ευημερίας, την αναβάθμιση της καθημερινής ζωής των πολιτών, αλλά και τη βελτίωση των υπηρεσιών του Δήμου προς τους πολίτες. Επιπλέον, η σύνταξη ενός ολοκληρωμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος στοχεύει στην καταγραφή, τη διάγνωση και την αξιολόγηση όλων των δεδομένων του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, των αδυναμιών και των δυνατοτήτων που παρουσιάζονται, προκειμένου τα στοιχεία αυτά να παραμετροποιούνται και να παρακολουθούνται σε μόνιμη βάση και να τροφοδοτούν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικών επενδύσεων.

Αναλυτικότερα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βέροιας στοχεύει στα παρακάτω:

Στην προώθηση της **τοπικής ανάπτυξης** και συγκεκριμένα:

- στην προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις (μεταξύ άλλων) στους τομείς της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος, της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης
- στη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, Υγείας, Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού, και Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών
- στη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων και της απασχόλησης

Στην **εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού**, με έμφαση:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στην ανάπτυξη του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, του εξοπλισμού, και στην εξασφάλιση γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

Τέλος, **στην ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου**, καθώς ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων του, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Σε αυτή την κατεύθυνση, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βέροιας λαμβάνει υπόψη τον ρόλο και τη συμβολή που έχουν οι συνέργειες με φορείς, θεσμικούς και κοινωνικούς, σε όλα τα επίπεδα του προγραμματισμού και σχεδιασμού, όπως:

- τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- φορείς του πολιτικού και διοικητικού συστήματος της χώρας (κεντρικοί φορείς και Περιφέρειες).

Για τη **σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου της Βέροιας** ελήφθησαν υπόψη τα προβλεπόμενα από το σχετικό θεσμικό πλαίσιο:

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 266 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α'87/7.6.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως αναδιατυπώθηκε με την παράγραφο 10 κα' του άρθρου 18 του ν.3870/2010 (ΦΕΚ Α'138/9.8.2010) και τροποποιήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 79 του ν.4172/2013 (ΦΕΚ Α'167/23.7.2013)
2. Οι διατάξεις των άρθρων 203 έως και 207 του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α' 114/8.6.2006) «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων», αναφορικά με την υποχρέωση κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού
3. Οι διατάξεις του ν. 3882/2010 (ΦΕΚ Α' 166/22.9.2010) «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ το Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις. Τροποποίηση του ν.1647/1986 « Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις (ΦΕΚ 141 Α)»
4. Οι διατάξεις του ν. 4269/2014 (ΦΕΚ Α'142/28.6.2014) «Χωροταξική και Πολεοδομική μεταρρύθμιση – Βιώσιμη Ανάπτυξη»
5. Οι διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ/τος 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98/22.4.2005)
6. Το Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ Α' 221/12.9.2007) «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού» όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 89/2011 (ΦΕΚ Α' 213/ 29.9.2011)
7. Η υπ' αρ. 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ 2970/04.11.2014 τεύχος Β') Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.
8. Ο ισχύων Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Βέροιας (ΦΕΚ ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ Αρ. Φύλλου 1606/13 Ιουλίου 2011)
9. Το γεγονός ότι ο Δήμος Βέροιας πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζει ο Νόμος, για την υποχρέωση σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Επιπλέον των παραπάνω, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, για την εκπόνηση του ολοκληρωμένου επιχειρησιακού προγράμματος, η αρμόδια για την σύνταξή του Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης – Πληροφορικής, χρειάζεται να επικουρηθεί από υπαλλήλους από όλες τις υπηρεσίες του Δήμου, αιρετούς και ειδικούς συμβούλους του Δημάρχου, αποφασίστηκε και ορίστηκε **«Ομάδα Έργου για την κατάρτιση του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Βέροιας»** με την απόφαση υπ. αρ. 454 / Αρ. Πρωτ.: 4491 στις 03/02/2015.

Ως μέλη της Ομάδας Έργου για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) του Δήμου Βέροιας ορίστηκαν οι παρακάτω:

1. **Αντώνιος Κινικλής**, Προϊστάμενος Δ/νσης Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου Βέροιας
2. **Δαούλας Πέτρος**, Προϊστάμενος Δ/νσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Βέροιας
3. **Στέφανος Βουτσιλάς**, αναπληρωτή Προϊστάμενο Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Βέροιας
4. **Μαρία Αλδάκου**, Προϊστάμενη Δ/νσης Υπηρεσίας Δόμησης-Κτηματολογίου-

- Περιουσίας του Δήμου Βέροιας
5. **Βηθλεέμ Μαυροματίδου**, Προϊσταμένη Δ/σης Περιβάλλοντος – Καθαριότητας - Πολιτικής Προστασίας
  6. **Μαρούλα Γεωργιάδου**, Προϊσταμένη Δ/σης Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής Δήμου Βέροιας
  7. **Γεώργιος Καρατζούλας**, αναπληρωτής Προϊστάμενος Δ/σης Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης - Τουρισμού
  8. **Αναστασία Δούκα**, αναπληρώτρια Προϊσταμένη Δ/σης Κοινωνικής Προστασίας- Παιδείας - Αθλητισμού
  9. **Παρασκευή Παυλίδου**, Προϊσταμένη Δ/σης ΚΕΠ
  10. **Αθανασία Γιαμουσάρη**, Προϊσταμένη Δ/σης του ΚΑΠΑ
  11. **Ιωάννης Καμπούρης**, Δ/ντή της ΚΕΠΑ
  12. **Θωμάς Αχτσής**, Δ/ντή της ΔΕΥΑΒ
  13. **Ευστράτιος Τάκης**, ειδικός συνεργάτη του Δημάρχου Βέροιας
  14. **Ευστάθιος Τζωρτζίνης**, υπάλληλος της ΜΟΔ με διάθεση υποστήριξης στο Δήμο Βέροιας

Ως **Συντονιστής της Ομάδας Έργου** ορίστηκε ο Αντιδήμαρχος Τεχνικών –Προγραμματισμού – Διαφάνειας & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Δήμου Βέροιας, κ. **Αριστομένης Λαζαρίδης**.

Γραμματέας της Ομάδας Έργου ορίστηκε ο κ. **Στέφανος Γαζέας**, Αρχιτέκτονας, υπάλληλος της Δ/σης Προγραμματισμού - Οργάνωσης - Πληροφορικής του Δήμου Βέροιας, με αναπληρωτή τον κ. **Παναγιώτη Μαντρατζή**, Δασολόγο, υπάλληλο της Δ/σης Προγραμματισμού - Οργάνωσης - Πληροφορικής.

Με την πιο πάνω απόφαση, καθορίστηκε ως αντικείμενο της «Ομάδας Έργου για την Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Βέροιας», η υποστήριξη της Εκτελεστικής Επιτροπής για την κατάρτιση του Ε.Π. σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης, τις υπηρεσίες του Δήμου Βέροιας και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, ειδικότερα ως προς τα παρακάτω θέματα:

- Οργάνωση έργου
- Υποβοήθηση στη διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- Προγραμματισμό του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των Ν.Π. του Δήμου για τη διαδικασία κατάρτισης του Ε.Π.
- Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης
- Κατάρτιση σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού
- Συνεργασία με ομόρους Δήμους και την Περιφέρεια
- Κατάρτιση σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Προγραμματισμό των Δράσεων, Οικονομικό Προγραμματισμό του Ε.Π.
- Προσδιορισμό Δεικτών Παρακολούθησης και αξιολόγησης του Ε.Π.

Ο **γενικός συντονισμός** για την σύνταξη του παρόντος τεύχους έγινε από την κα. Μαρούλα Γεωργιάδου, Πολιτικό Μηχανικό Ε.Μ.Π., Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής. Η **συλλογή και οργάνωση του υλικού** και η **επιμέλεια των κειμένων** έγινε από την κα. Γαρυφαλλιά Κατσαβουνίδου, Δρ. Αρχιτέκτονα Μηχανικό, Προϊσταμένη του Τμήματος Προγραμματισμού και Οργάνωσης. Η σύνταξη του τεύχους υποστηρίχθηκε από εξειδικευμένους εξωτερικούς συμβούλους: την κα. **Παρασκευή Ταράνη**, Αρχιτέκτονα – Πολεοδόμο Μηχανικό (ανάδοχο της Υπηρεσίας «Τεχνική βοήθεια

για τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου», με την 12282/07-04-2016 σύμβαση) και τον κ. **Ευστράτιο Μάνο** (ως συνεργάτη), Αρχιτέκτονα – Πολεοδόμο Μηχανικό, MSc Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού και Σύμβουλο Αστικής και Τοπικής Ανάπτυξης.

Η **δομή και ο τρόπος σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Βέροιας** ακολούθησε τις οδηγίες εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ όπως αυτές δίνονται στην υπ. αρ. 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ 2970/04.11.2014 τεύχος Β') Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.

Το παρόν τεύχος αποτελεί τη 1η Έκδοση (Σχέδιο) της Α' Φάσης του **Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Βέροιας 2016 – 2019: Στρατηγικός Σχεδιασμός** και οργανώνεται σε δύο τμήματα (μέρη):

Μέρος Α1 - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ που περιλαμβάνει έξι (6) κεφάλαια ανάλυσης των επιμέρους θεμάτων / τομέων:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 - ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 - ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ

Μέρος Α2 - ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ, που περιλαμβάνει δύο (2) κεφάλαια:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ

Όλα τα **στοιχεία και δεδομένα** που περιλαμβάνονται στο παρόν τεύχος του Στρατηγικού Σχεδιασμού συλλέχθηκαν από την συντακτική ομάδα, μέσω επαφών της Διεύθυνσης Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής με τις αρμόδιες Διευθύνσεις και Τμήματα του Δήμου, αλλά και τις σχετικές Διευθύνσεις της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας.

Για τη σύνταξη των κειμένων χρησιμοποιήθηκε υλικό από τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, από τεχνικά προγράμματα τελευταίων ετών, από εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, ΣΧΟΟΑΠ και ΖΟΕ, από παλαιότερες ειδικές μελέτες (π.χ. περιβαλλοντικών επιπτώσεων), από τα αρχεία των επί μέρους υπηρεσιών του Δήμου και υλικό των επιμέρους επιχειρησιακών σχεδίων των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου. Επίσης, ενσωματώθηκαν στοιχεία από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, καθώς και από τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση των γενικών δημογραφικών στοιχείων, καθώς και στην ενότητα που αφορά την τοπική οικονομία και απασχόληση, προέκυψαν από επεξεργασία πρωτογενούς υλικού των τελευταίων απογραφών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ 2001 και 2011): κάποια από αυτά βρίσκονται

διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της, αλλά τα περισσότερα δόθηκαν στον Δήμο κατόπιν ειδικών αιτημάτων. Η επεξεργασία τους έγινε από τη συντακτική ομάδα.

Χρησιμοποιήθηκε επίσης δευτερογενές υλικό και σχετική διαθέσιμη βιβλιογραφία όπου υπήρχε ανάγκη. Έγινε κάθε προσπάθεια να παρατίθενται οι πηγές εντός του κειμένου, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση και η αξιολόγησή τους. Δευτερογενές υλικό χρησιμοποιήθηκε επίσης στην ανάλυση των υπερκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, ευρωπαϊκά και περιφερειακά ή τομιακά.

Τέλος, για τη σύνταξη των χαρτών που παρουσιάζονται στο τεύχος και αποτυπώνουν χωρικά τα διαθέσιμα στοιχεία και δεδομένα, χρησιμοποιήθηκαν ως βάση και επεξεργάστηκαν εκ νέου, δεδομένα και γεωγραφική πληροφορία από το Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (GIS) του Δήμου Βέροιας.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΒΕΡΟΙΑΣ

Ο Δήμος Βέροιας είναι ένας από τους 3 Δήμους του Νομού Ημαθίας (οι άλλοι δύο είναι ο Δήμος Νάουσας και ο Δήμος Αλεξάνδρειας), και είναι η έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας. Γεωγραφικά, κατέχει το 46,53% της έκτασης του νομού Ημαθίας (791,43 τ.χλμ. από τα 1.701 τ.χλμ. της συνολικής έκτασης του νομού), και βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του νομού. Συνορεύει βόρεια με τον Δήμο Νάουσας, βορειοανατολικά με τον Δήμο Αλεξάνδρειας, νοτιοανατολικά με τον Δήμο Πύδνας – Κολινδρού και τον Δήμο Κατερίνης, νοτιοδυτικά με τον Δήμο Σερβίων – Βελβεντού, και δυτικά με τον Δήμο Κοζάνης και τον Δήμο Εορδαίας.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2011, ο διευρυμένος Δήμος Βέροιας προέκυψε από τη συνένωση του προϋπάρχοντος Δήμου Βέροιας με τους Δήμους Αποστόλου Παύλου, Βεργίνας, Δοβρά και Μακεδονίδας. Έδρα του Δήμου είναι η Βέροια και ιστορική έδρα η Βεργίνα. Μορφολογικά, ο Δήμος Βέροιας, με συνολική έκταση 791,43 τετραγωνικά χιλιόμετρα, διαιρείται σε τρία τμήματα:

- ορεινό κατά 45,52%, (εκτ. 360,22 τ.χλμ.)
- ημιορεινό κατά 24,85%, (εκτ. 196,65 τ.χλμ.)
- πεδινό κατά 29,64% (εκτ. 234,56 τ.χλμ.)

Ως προϊόν συνένωσης πρώην Δήμων με πολύ διαφορετικό γεωγραφικό χαρακτήρα, ο σημερινός Δήμος Βέροιας χαρακτηρίζεται από έντονη διαφοροποίηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών του ανά Δημοτική Ενότητα, διαφοροποίηση που συνεπάγεται την ανάγκη διαφορετικής προσέγγισης κάθε Δημοτικής Ενότητας χωριστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 0.1: Διάρθρωση σε ορεινά, ημιορεινά και πεδινά τμήματα του Δήμου Βέροιας, ανά Δημοτική Ενότητα.

	ΟΡΕΙΝΟ ΤΜΗΜΑ (ΣΕ ΤΕΤΡ. ΧΛΜ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ	ΗΜΙΟΡΕΙΝΟ ΤΜΗΜΑ (ΣΕ ΤΕΤΡ. ΧΛΜ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ	ΠΕΔΙΝΟ ΤΜΗΜΑ (ΣΕ ΤΕΤΡ. ΧΛΜ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ
Δ.Ε. ΒΕΡΟΙΑΣ	196,23	57,53%	84,43	24,75%	60,44	17,72%	341,1
Δ.Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	0	0%	0	0%	64,20	100%	64,2
Δ.Ε. ΒΕΡΓΙΝΑΣ	3,57	5,45%	30,72	46,91%	31,21	47,65%	65,5
Δ.Ε. ΔΟΒΡΑ	19,43	18,66%	31,05	29,83%	53,62	51,51%	104,1
Δ.Ε. ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΑΣ	138,91	64,82%	75,39	35,18%	0	0%	214,3
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	360,22	45,52%	196,65	24,85%	234,56	29,64%	791,43

Από τον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε τα εξής: Η Δ.Ε. Βέροιας εμφανίζει σημαντικά ποσοστά ορεινών και ημιορεινών περιοχών (57,53% και 24,75% αντίστοιχα), καθώς το δυτικό της τμήμα καταλαμβάνεται από την οροσειρά του Ανατολικού Βερμίου. Στο πεδινό τμήμα της βρίσκεται η πρωτεύουσα (Βέροια) και οι πέριξ αυτής οικισμοί. Η Δ.Ε. Αποστόλου

Παύλου, από την άλλη, είναι καθ' ολοκληρία πεδινή έκταση, μέρος της πεδιάδας της Ημαθίας που συνεχίζεται προς ανατολάς στον όμορο Δήμο Αλεξάνδρειας. Η Δ.Ε. Βεργίνας έχει εξίσου πεδινά (47,65%) και ημιορεινά (46,91%) τμήματα, καθώς και ένα πολύ μικρό ορεινό τμήμα. Τα ορεινά και ημιορεινά τμήματα αποτελούν μέρος της οροσειράς των Πιερίων στα νοτιοδυτικά. Η Δ.Ε. Δοβρά είναι κυρίως πεδινή (51,51%), αλλά περιλαμβάνει επίσης ημιορεινά (29,83%) και ορεινά τμήματα (18,66%), στη δυτική της πλευρά όπου γειτνιάζει με την οροσειρά του Βερμίου. Τέλος, η Δ.Ε. Μακεδονίδας δεν περιλαμβάνει καθόλου πεδινά τμήματα: το 64,82% της έκτασής της έχει υψόμετρο άνω των 600 μ., και το υπόλοιπο χαρακτηρίζεται ως ημιορεινό.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Βέροιας έχει πληθυσμό **66.547 κατοίκους**, σύμφωνα με την απογραφή του 2011 έναντι 65.968 κατοίκων της απογραφής του 2001, δηλαδή συγκεντρώνει το 47,45% του συνολικού πληθυσμού του νομού Ημαθίας και το 3,54% του πληθυσμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Ο Δήμος εμφάνισε μια μικρή αύξηση του πληθυσμού του μεταξύ των δύο απογραφών και είναι ο μόνος από τους τρεις δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας που σημείωσε αύξηση πληθυσμού. Οι υπόλοιποι δύο Δήμοι, Νάουσας και Αλεξάνδρειας, σημείωσαν σημαντική μείωση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 0.2: Μεταβολές πληθυσμού στην Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας μεταξύ 2001 και 2011.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2001-2011				
	2001	2011	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ %
ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ	65.968	66.547	579	47,45
ΔΗΜΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	34.441	32.263	-2.178	22,95
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	43.209	41.604	-1.605	29,59
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΜΑΘΙΑΣ	143.618	140.575	-3.043	100

ΠΗΓΗ: ΦΕΚ Αρ. φύλλου 699 20/3/2014

Ως προς την κατανομή του πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα, τρεις από τις πέντε δημοτικές ενότητες του Δήμου Βέροιας (Δ.Ε. Βέροιας, Αποστόλου Παύλου και Δοβρά) σημείωσαν αύξηση πληθυσμού, ενώ οι άλλες δύο σημείωσαν μείωση, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 0.3: Μεταβολές πληθυσμού στο Δήμο Βέροιας ανά Δημοτική Ενότητα, 2001 και 2011

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (2001)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (2011)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
ΒΕΡΟΙΑ	47.411	48.306	895	1,88%
ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ	8.579	8.818	239	2,78%

ΒΕΡΓΙΝΑΣ	2.478	2.464	-14	-0,05%
ΔΟΒΡΑ	5.154	5.313	159	3,08%
ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΑΣ	2.346	1.646	-700	-29,83%
ΣΥΝΟΛΟ ΟΤΑ	65.968	66.547	579	0,08%

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Σημειώνεται μια οριακή αύξηση του πληθυσμού στις Δ.Ε. Βέροιας, Αποστόλου Παύλου και Δοβρά, τη σταθερότητα του πληθυσμού της Δ.Ε. Βεργίνας, και τη δραματική μείωση κατά 700 άτομα (29,83%) του πληθυσμού στη Δ.Ε. Μακεδονίδας. Ειδικά για την Δ.Ε. Βέροιας, που περιλαμβάνει την πρωτεύουσα του Δήμου και κύριο αστικό κέντρο, τη Βέροια, είναι ενδιαφέρον να τονιστεί ότι η οριακή αύξηση (1,88%) κατά τη δεκαετία 2001-2011 δείχνει μεγάλη επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης, καθώς η αντίστοιχη αύξηση κατά τη δεκαετία 1991-2001 ήταν 10,5%.

Η **κατανομή των φύλων** του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Βέροιας είναι απολύτως όμοια με την κατανομή των φύλων στον πληθυσμό του συνόλου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Οι θήλεις είναι περισσότερες από τους άρρενες στο Δήμο (51,1% έναντι 48,9%), με τα αντίστοιχα ποσά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας να είναι 51,5% για τις θήλεις έναντι 48,5% για τους άρρενες. Η κατά φύλο κατανομή του πληθυσμού του Δήμου, κατά την απογραφή του 2011, είναι αντίστοιχη και με την εικόνα που εμφανίζουν οι περισσότεροι νομοί της χώρας- δηλαδή οι γυναίκες να υπερτερούν των αντρών κατά ένα μικρό ποσοστό.

Το **μέσο μέγεθος νοικοκυριού** στον Δήμο είναι 2,67 άτομα και στην ΠΚΜ 2,58 άτομα, είναι δηλαδή όσο και ο το μέσο μέγεθος νοικοκυριού της χώρας (2,6 άτομα). Σύμφωνα με τα συνολικά δημοσιευμένα στοιχεία της απογραφής ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011, το μεγαλύτερο μέγεθος νοικοκυριού εμφανίζεται στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών (3,0 άτομα) ενώ το μικρότερο στις Περιφερειακές Ενότητες Κεντρικού Τομέα Αθηνών και Σάμου (2,2 άτομα). Στο σύνολο του Δήμου, και αν αφαιρέσουμε τον πληθυσμό που είναι κάτω από 19 ετών, οι άγαμοι αντιπροσωπεύουν το 28,83%, οι έγγαμοι το 59,52%, οι χήροι το 8,88% και οι διαζευγμένοι το 2,77%. Παρατηρούμε ότι γενικά δεν υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων ως προς την οικογενειακή κατάσταση των κατοίκων, με εξαίρεση την πιο «γηρασμένη» Δ.Ε. Μακεδονίδας, όπου το ποσοστό έγγαμων και ιδιαίτερα χήρων είναι αυξημένα, συγκριτικά με το μέσο όρο του Δήμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 0.4: Οικογενειακή κατάσταση κατοίκων στο Δήμο Βέροιας ανά Δημοτική Ενότητα

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΩΣ 19 ΕΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΩ ΤΩΝ 19 ΕΤΩΝ			
		ΑΓΑΜΟΙ	ΕΓΓΑΜΟΙ	ΧΗΡΟΙ	ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΙ
ΒΕΡΟΙΑ	12.780	29,79%	58,56%	8,55%	3,10%
ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ	2.106	27,03%	61,66%	9,24%	2,07%
ΒΕΡΓΙΝΑΣ	576	26,17%	62,70%	9,68%	1,45%
ΔΟΒΡΑ	1.297	27,16%	61,60%	9,30%	1,95%
ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΑΣ	308	20,22%	64,35%	13,79%	1,64%

ΣΥΝΟΛΟ ΟΤΑ	17.067	28,83%	59,52%	8,88%	2,77%
-------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Ως προς το **μορφωτικό επίπεδο** του πληθυσμού στο Δήμο Βέροιας, το 40,4% του μόνιμου πληθυσμού έχει ολοκληρώσει τη Δευτεροβάθμια και Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ το 16,1% την Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα αντίστοιχα ποσοστά για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι 43,1% και 17,2%. Το ποσοστό των αναλφάβητων (δεν γνωρίζουν καθόλου γραφή και ανάγνωση) στο Δήμο Βέροιας ως προς το σύνολο του πληθυσμού του είναι 2,17%, ποσοστό χαμηλότερο αλλά αρκετά κοντά στο αντίστοιχο ποσοστό της χώρας (2,42%). Ωστόσο, η Δημοτική Ενότητα Βέροιας εμφανίζει ποσοστό αναλφαβητισμού πολύ χαμηλότερο (1,42%) αλλά οι υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες έχουν ποσοστά πολύ μεγαλύτερα από μέσο όρο της χώρας, με πρώτη την Δημοτική Ενότητα Μακεδονίδας (8,51%). Ο Δήμος, δηλαδή, συνολικά έχει χαμηλά ποσοστά αναλφαβητισμού σε σχέση με το σύνολο της χώρας και το ίδιο ισχύει και για την Δημοτική Ενότητα Βέροιας, αλλά εμφανίζει αρκετά υψηλά ποσοστά (πολύ πάνω από το σύνολο της χώρας) στις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες και ιδιαίτερα στην ΔΕ Μακεδονίδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 0.5: Επίπεδο εκπαίδευσης κατοίκων στο Δήμο Βέροιας ανά Δημοτική Ενότητα

	ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ	ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΟΙ
ΒΕΡΟΙΑ	22,84%	34,23%	34,49%	1,42%
ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ	9,37%	31,99%	47,75%	3,67%
ΒΕΡΓΙΝΑΣ	10,02%	31,33%	47,20%	4,67%
ΔΟΒΡΑ	10,95%	28,21%	47,86%	3,27%
ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΑΣ	4,86%	23,39%	58,20%	8,51%
ΣΥΝΟΛΟ Δήμου	19,26%	33,35%	38,37%	2,17%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	22,79%	39,06%	35,74%	2,42%

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Βασικοί Δημογραφικοί δείκτες

Ο **δείκτης γήρανσης** ενός πληθυσμού είναι η αναλογία ατόμων άνω των 65 ετών προς τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών, δηλαδή αποτυπώνει την αναλογία ηλικιωμένων ατόμων σε κάθε 100 παιδιά, αποτελεί έναν σημαντικό δημογραφικό δείκτη που καταγράφει τη γήρανση αλλά και την τάση γήρανσης του πληθυσμού σε μια χωρική ενότητα.

Ως προς τον δείκτη γήρανσης, ο Δήμος Βέροιας βρίσκεται σε μια καλή κατάσταση σε σχέση με τα επίπεδα γήρανσης πληθυσμού του ελληνικού πληθυσμού. Στο Δήμο Βέροιας, ο δείκτης είναι 1,26, είναι δηλαδή μικρότερος από τον συνολικό δείκτη γήρανσης της χώρας, και ανάμεσα στους χαμηλότερους δείκτες σε επίπεδο Δήμων. Ο δείκτης στη Δ.Ε. Βέροιας είναι 1,17 και 1,22 στη Δ.Ε. Αποστόλου Παύλου. Δηλαδή, στις δύο αυτές Δημοτικές Ενότητες είναι χαμηλότερος του μέσου όρου της χώρας ενώ, αντίθετα, στις άλλες Δ.Ε., με αποκορύφωμα τη Δ.Ε. Μακεδονίδας (3,68) είναι μεγαλύτερος του μέσου όρου της χώρας.

Ο **δείκτης εξάρτησης**, δηλαδή η αναλογία ατόμων 0-14 & 65 και άνω ως προς τα άτομα ηλικίας 15-64 ετών, αποτυπώνει ουσιαστικά τη σχέση του μη ενεργού πληθυσμού με τον

ενεργό πληθυσμό. Ο δείκτης εξάρτησης στο Δήμο Βέροιας κυμαίνεται από 0,56 (Δ.Ε. Βέροιας) έως 0,90 (Δ.Ε. Μακεδονίδας), όταν ο μέσος όρος της χώρας είναι 0,51. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει γενικά ένα έλλειμμα σε άτομα παραγωγικής ηλικίας στο σύνολο του Δήμου.

Ο **δείκτης αντικατάστασης** καταγράφει την αναλογία ατόμων 10-14 ετών προς τα άτομα 60-64 ετών. Ο δείκτης καταγράφει την αναλογία ενός πληθυσμού που δυνητικά εισέρχεται σε παραγωγικό στάδιο (γι' αυτό και άλλοτε χρησιμοποιείται η ηλικιακή ομάδα 15-19 ως εκθέτης του κλάσματος) ως προς τα άτομα που αποχωρούν ή έχουν αποχωρήσει από αυτό (60-64 ή 65-69). Ο δείκτης αντικατάστασης για το σύνολο του Δήμου Βέροιας είναι κοντά στην μονάδα (0,97), σε απόλυτα μεγέθη, δηλαδή, οι δύο ηλικιακές ομάδες είναι πολύ κοντά. Ο δείκτης όμως είναι δυσμενέστερος από τον εθνικό (1,05) αλλά και τον περιφερειακό δείκτη (1,02) και αυτό σχετίζεται με τον αυξημένο δείκτη εξάρτησης του Δήμου σε σχέση με τον εθνικό και περιφερειακό. Η Δ.Ε Βέροιας έχει δείκτη αντικατάστασης ίδιο με τον εθνικό (1,05) και πολύ κοντά στον περιφερειακό. Πολύ δυσμενής είναι ο δείκτης στην Δ.Ε. Μακεδονίδας (0,43).

ΠΙΝΑΚΑΣ 0.6: Δημογραφικοί δείκτες στο Δήμο Βέροιας ανά Δημοτική Ενότητα

	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΒΕΡΟΙΑ	1,17	0,56	1,02
ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ	1,22	0,61	0,94
ΒΕΡΓΙΝΑΣ	1,78	0,76	0,79
ΔΟΒΡΑ	1,59	0,59	0,87
ΜΑΚΕΔΟΝΙΔΑΣ	3,63	0,90	0,43
ΣΥΝΟΛΟ ΟΤΑ	1,26	0,58	0,97
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		0,51	1,02
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	1,35	0,51	1,05

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Συνολικά οι δημογραφικές τάσεις στο Δήμο Βέροιας αποτυπώνουν έναν Δήμο που καταφέρει να συγκρατεί τον πληθυσμό του, ο οποίος έχει σχετικά καλά ποσοστά γήρανσης σε σχέση με την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα. Ο Δήμος, δηλαδή, έχει καταφέρει δηλαδή να συγκρατήσει και τον νεανικό του πληθυσμό. Χαμηλοί είναι όμως οι δείκτες που αποτυπώνουν τη σχέση νεανικού – ενεργού δυναμικού με το γηρασμένο – ανενεργό δυναμικό. Παρά τους συνολικά θετικούς δημογραφικούς δείκτες, κρίσιμα σημεία στις δημογραφικές τάσεις του Δήμου αποτελούν η μείωση και η γήρανση του πληθυσμού στις Δημοτικές του Ενότητες και κυρίως στις Δημοτικές Ενότητες Μακεδονίδας και Βεργίνας.

ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Στο κεφάλαιο 3 του παρόντος τεύχους παρουσιάζονται και αναλύονται θέματα που αφορούν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον στο Δήμο Βέροιας και θέματα που αφορούν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Το φυσικό περιβάλλον περιλαμβάνει θέματα διαχείρισης φυσικών πόρων και φυσικού πλούτου, πολιτικής προστασίας, ρύπανσης, διαχείρισης απορριμμάτων και καθαριότητας, ύδρευση, αποχέτευση, άρδευση και εγγειοβελτιωτικά έργα. Η περιγραφή και ανάλυση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος του Δήμου περιλαμβάνει την ανάλυση των πολεοδομικών – χωρικών χαρακτηριστικών και δεδομένων του αστικού κέντρου της Βέροιας, το θεσμικό πολεοδομικό πλαίσιο και

ρυθμίσεις ανάπτυξης του χώρου, ην ανάλυση του δικτύου των οικισμών, τη χωρική οργάνωση ειδικών χρήσεων και κοινοχρήστων χώρων όπως των παιδικών χαρών και των χώρων των Κοιμητηρίων και τέλος τις υποδομές μεταφορών και οδικού δικτύου του Δήμου.

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Βέροιας χαρακτηρίζεται από εξαιρετικό πλούτο και ποικιλία σε γεωμορφολογικά στοιχεία (ορεινοί όγκοι, πεδιάδες, ποτάμια, τεχνητή λίμνη):

- Η παρουσία των δύο ορεινών όγκων (το Βέρμιο και τα Πιέρια) έχει ως συνέπεια την ύπαρξη δασών, που εκτός από πολύτιμο αγαθό (οικολογικά και αισθητικά) είναι επίσης σημαντική πλουτοπαραγωγική πηγή, μέσω α) της εκμετάλλευσης της ξυλείας, β) της κτηνοτροφίας (αιγοπρόβατα) και γ) των ορυκτών πόρων (μαρμάρου).
- Η παρουσία του ποταμού Αλιάκμονα, που διέρχεται από το Δήμο Βέροιας και δημιουργεί την εκπληκτικής φύσης περιοχή «Στενά Αλιάκμονα» (θεσμοθετημένη περιοχή Natura), καθώς και των μικρότερων ποταμών Τριπόταμος (που διασχίζει την πόλη της Βέροιας) και Μογλενίτσας (ή Άνω Λουδίας ή Αλμωπαίος), είναι επίσης καθοριστικά στοιχεία του γεωγραφικού χαρακτήρα του Δήμου.
- Η ύπαρξη της πεδιάδας της Ημαθίας, μεγάλο μέρος της οποίας εμπίπτει εντός των ορίων του Δήμου (Δ.Ε. Αποστόλου Παύλου και Δ.Ε. Δοβρά), που χαρακτηρίζεται από εύφορα εδάφη, είναι επίσης πηγή πλούτου και αιτία της ιστορικά ανεπτυγμένης αγροτικής παραγωγής της περιοχής.
- Τέλος, η τεχνητή λίμνη που δημιουργήθηκε την περασμένη δεκαετία με το αποστραγγιστικό έργο Αγίας Βαρβάρας, έχει προσθέσει άλλο ένα ενδιαφέρον γεωμορφολογικό στοιχείο, που ήδη αξιοποιείται ως πόλος αναψυχής.

Ο Δήμος Βέροιας έχει στην αποκλειστική νομή και κυριότητά του τέσσερα **(4) δημοτικά δασοκτήματα**: Πολυδένδρου και Χαράδρας στα Πιέρια Όρη και Καστανιάς και Τριποτάμου στο Όρος Βέρμιο. Τα δυο σημαντικότερα περιαιστικά άλση του Δήμου είναι το άλσος Παπάγου και το άλσος Βικέλα. Το Δημοτικό Άλσος της Βέροιας ή Άλσος Παπάγου βρίσκεται νοτιοανατολικά της πόλης σε επαφή με τα τελευταία σπίτια του συνοικισμού Παπάγου και έχει έκταση 168 στρέμματα. Το Δημοτικό Άλσος Βικέλα, έκτασης 41 στρεμμάτων βρίσκεται νοτιοδυτικά της πόλης και περικλείεται από τις οδούς Ομήρου, Οδυσσέως, Πασσαλίδη και Τιμισκή.

Σημαντικός είναι ο ορυκτός πλούτος στο Δήμο κυρίως ως προς την εξόρυξη μαρμάρου. Το λευκό - ημίλευκο «Μάρμαρο Βέροιας», που εξορύσσεται στο ΝΑ Βέρμιο, είναι από τα πιο φημισμένα της Ελλάδας, από τους αρχαίους χρόνους. Το μάρμαρο Βεροίας είναι ασβεστιτικό μάρμαρο άριστης ποιότητας. Η εξαιρετικά χαμηλή απορροφητικότητα (0,02 Wt %) και η μεγάλη σκληρότητα του, το καθιστούν πολύ καλό για πολλές οικοδομικές εφαρμογές.

Τα θέματα **Πολιτικής Προστασίας** στο Δήμο τα χειρίζεται εξ' ολοκλήρου το αρμόδιο Γραφείο Εκτάκτων Αναγκών & Πολιτικής Προστασίας του Δήμου, το οποίο: εκπονεί σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών (σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές κ.λπ.), λαμβάνει μέτρα προστασίας για κάθε έκτακτη ανάγκη, διατηρεί συνεργείο επιφυλακής και διοικεί ειδικά συνεργεία αμέσου επεμβάσεως σε καθημερινή βάση, έχει την ευθύνη εφαρμογής του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας κατά το σκέλος που αφορά τα οικεία περιφερειακά προγράμματα και τηρεί μητρώο εθελοντικών οργανώσεων και εξειδικευμένων εθελοντών.

Για τα **θέματα διαχείρισης αποβλήτων και καθαριότητας**, αρμόδια είναι η Διεύθυνση του Περιβάλλοντος – Καθαριότητας – Πολιτικής Προστασίας. Η Διεύθυνση διαθέτει και υλοποιεί Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, με έμβαση στην υλοποίηση και επέκταση των προγραμμάτων ανακύκλωσης στο Δήμο. Βασικός στόχος της εφαρμογής των

προγραμμάτων ανακύκλωσης στα διάφορα ρεύματα αποβλήτων αποτελεί η μείωση της ποσότητας αυτών που καταλήγουν προς διάθεση σε ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ. Η εφαρμογή των προγραμμάτων ανακύκλωσης στα διάφορα ρεύματα αποβλήτων στοχεύει στη μείωση του τελικού όγκου αποβλήτων που διατίθενται σε ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ. Στο Δήμο Βέροιας υπάρχει **Κανονισμός Καθαριότητας** (ΑΔΑ: ΒΙΨΞΩ9Ο-Κ36) που αφορά, μεταξύ των άλλων, την επιβολή προστίμων και εν γένει την συμπεριφορά των πολιτών. Η ανάγκη να εφαρμοστεί προϋποθέτει την αστυνόμευση από την Δημοτική Αστυνομία η οποία γι' αυτό τον λόγο χρειάζεται να ενισχυθεί σε υλικοτεχνικό και ανθρώπινο δυναμικό.

Στο Δήμο Βέροιας υπάρχει ένα **ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανακύκλωσης** που υλοποιείται επιτυχώς και με καλά αποτελέσματα ως προς τα σχετικά μεγέθη και δείκτες. Το πρόγραμμα ανακύκλωσης υλικών συσκευασίας (μέταλλο, γυαλί, πλαστικό & χαρτόνι) εφαρμόζεται από το 2006 έως και το 2015 σε συνεργασία με τον τέως Ενιαίο Σύνδεσμο Διαχείρισης Απορριμμάτων ΟΤΑ Νομού Ημαθίας (νυν Περιφερειακό Σύνδεσμο Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Κεντρικής Μακεδονίας) και την Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης Α.Ε., ενώ από τις αρχές του 2016, μέσω της συνεργασίας του Δήμου με την ΕΕΑΑ Α.Ε. Το ποσοστό του υπολείμματος που οδηγείται προς ταφή στο ΧΥΤΑ Μαυροράχης, μετά την διαλογή των υλικών στο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) Νεοχωρούδας Θεσσαλονίκης, κυμαίνεται από 30% έως 35%. Σημαντικό πλήγμα στην πρόοδο της ανακύκλωσης αποτελούν οι παράνομοι συλλέκτες που αφαιρούν από τους μπλε κάδους υλικά (λευκοσίδηρο, αλουμίνιο χαρτόνι) καθώς και η καταστροφή σημαντικού αριθμού μπλε κάδων, κυρίως λόγω βανδαλισμών.

Επιπλέον, στο Δήμο Βέροιας εφαρμόζεται εναλλακτική διαχείριση για τα παρακάτω υλικά: υαλοθραύσμα, απόβλητα Ηλεκτρικού & Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού, φορητές ηλεκτρικές στήλες, οχήματα τέλους κύκλου ζωής ΟΤΚΖ, τηγανελιά, κενές συσκευασίες φυτοπροστατευτικών προϊόντων και βιοαπόβλητα.

Τα θέματα της **ύδρευσης και αποχέτευσης** ανήκουν στην δικαιοδοσία του Νομικού Προσώπου του Δήμου Βέροιας ΔΕΥΑΒ – Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευση – Άρδευσης Βέροιας. Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Βέροιας ιδρύθηκε το **1982** και συστάθηκε το 1984 με το Π.Δ.153/84 ΦΕΚ 48/Α/18-4-1984. Η Επιχείρηση ασχολείται με την κατασκευή και συντήρηση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, την επεξεργασία αστικών λυμάτων αλλά και με τη σύνταξη μελετών έργων ύδρευσης και αποχέτευσης.

Ός προς την χωρική οργάνωση του Δήμου Βέροιας, το **οικιστικό δίκτυό του** αποτελείται από έναν οικισμό κατηγορίας 20.000 – 49.999 κατοίκων (η Βέροια), έναν οικισμό κατηγορίας 5.000 – 9.999 κατοίκων (το Μακροχώρι), 4 οικισμούς κατηγορίας 1.000 – 1.999 κατοίκων ενώ όλοι οι υπόλοιποι 41 οικισμοί έχουν πληθυσμό κάτω από 1.000 κατοίκους. Όσον αφορά τη δυναμική των οικισμών, και σε βάθος εικοσαετίας (1991 έως 2011), παρατηρούμε ότι η Βέροια σημειώνει αύξηση 14% του πληθυσμιακού της μεγέθους.

Ός προς τον **αστικό χώρο**, στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή της Βέροιας, το σύνολο των εντός σχεδίου εκτάσεων είναι 4.540 στρ., οι οικοδομήσιμοι χώροι 2.862 στρ., ενώ οι οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι, χώροι αστικού πρασίνου (πάρκα, πλατείες, άλση) είναι συνολικά 539 στρ. καταλαμβάνοντας περίπου το 10,50% της πολεοδομημένης έκτασης.

Η πόλη της Βέροιας διαθέτει ένα σημαντικό ιστορικό κέντρο, εντός του οποίου, έχουν οριστεί με σχετικά διατάγματα τέσσερις περιοχές: πρόκειται για περιοχές εκατέρωθεν του άξονα της οδού Μητροπόλεως, η Εβραϊκή Συνοικία και η συνοικία της Παναγίας Δεξιάς από την μια πλευρά, και της Κυριώτισσας και οδού Κοντογεωργάκη από την άλλη. Έτσι αναφέρονται οι περιοχές στο Π.Δ. αναθεώρησης του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης, το οποίο και καθορίζει τις χρήσεις και τους όρους και περιορισμούς δόμησης σε αυτές (ΦΕΚ 1209 / Δ' / 28-9-1993). Οι ιστορικές περιοχές καλύπτουν μια επιφάνεια 115 στρεμμάτων περίπου και αποτελούν το 1/30 της επιφάνειας της σύγχρονης πόλης της Βέροιας.

Εντός των χαρακτηρισμένων περιοχών υπάρχουν συνολικά 300 ιστορικά κτήρια από τα οποία τα μισά περίπου είναι χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα. Εντός των περιοχών αυτών βρίσκονται και 23 ναοί από τους συνολικά 48 διατηρητέους της πόλης. Συνολικά, δηλαδή, στις περιοχές αυτές συγκεντρώνονται τα $\frac{3}{4}$ του συνόλου των διατηρητέων κτισμάτων της πόλης (180 από τα 240).

Το πλήθος των διατηρητέων νεώτερων κτιρίων που βρίσκονται διάσπαρτα στον αστικό ιστό της Βέροιας (εκτός των μνημείων – ναών), συνιστά ένα σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα που αξιοποιείται ήδη και μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω με τη στέγαση σύγχρονων πολιτιστικών και άλλων χρήσεων και την ένταξή τους στη σύγχρονη ζωή της πόλης. Από την άλλη πλευρά, το πλήθος των ερειπωμένων κτισμάτων (χαρακτηρισμένων ως διατηρητέων ή μη) που βρίσκονται διάσπαρτα στο ιστό της πόλης ή εντός των κηρυγμένων ιστορικών τόπων, αποτελεί πολλές φορές ένα σημαντικό πρόβλημα, ως προς την επικινδυνότητά τους για την δημόσια ασφάλεια. Το πρόβλημα γίνεται φανερό από το πλήθος των εκθέσεων επικινδυνότητας που συντάσσονται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία.

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) ΒΕΡΟΙΑΣ: Ο Δήμος Βέροιας έχει οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων στους οποίους έχουν καθοριστεί τα όρια τους, οι όροι και περιορισμοί δόμησης με απόφαση Νομάρχη και Γ.Π.Σ. το οποίο εγκρίθηκε με την αριθ. 34992/1436/14-5-86 απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 865 Δ'/23-9-1986). Το 1993 με την αριθ. 167/10/8-1-93 απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ εγκρίθηκε σημειακή τροποποίηση του ΓΠΣ που αφορούσε τις επιτρεπόμενες χρήσεις. Το 2005 εγκρίθηκε επίσης νέα τροποποίηση του Γ.Π.Σ. Βέροιας και καθορίστηκαν νέες περιοχές επέκτασης του σχεδίου. Με την τροποποίηση του 2005 το προγραμματικό μέγεθος του πληθυσμού έγινε 50.900 κάτοικοι και με τις προβλεπόμενες επεκτάσεις οι πολεοδομικές ενότητες αυξήθηκαν κατά τρεις. Έτσι πλέον η Βέροια έχει 25 πολεοδομικές ενότητες. Οι περιοχές επέκτασης της τροποποίησης του ΓΠΣ περιλαμβάνουν: την περιοχή κάτω Ελιάς, την Περιοχή Νοσοκομείου και στρατοπέδου «ΚΡΟΜΠΑ» και σημειακές επεκτάσεις που προβλέφθηκαν στις πολεοδομικές ενότητες 7 και 15 περιοχή Κόδρου και άλσους Παπάγου αντίστοιχα.

Με το Π.Δ. της 26-5-89 (ΦΕΚ 338 Δ'/2-2-1989) εγκρίθηκαν **οι Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) της Βέροιας**, με τις οποίες καθορίστηκαν χρήσεις γης, το κατώτερο όριο κατάμησης και οι όροι και περιορισμοί δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του 1923 περιοχή του Δήμου Βέροιας. Με το Π.Δ. της 13-9-1993 (ΦΕΚ 528Δ/90) εγκρίθηκαν σημειακές τροποποιήσεις.

Η πολεοδομική νομοθεσία στα όρια του Δήμου περιλαμβάνει και το **Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης (ΣΧΟΟΑΠ) Βεργίνας** το οποίο εγκρίθηκε με το άρθρο 5 του ν. 2508/1997 σύμφωνα με το οποίο οριοθετούνται πολεοδομικοί κανόνες και χρήσεις γης στις ζώνες προστασίας που αυτό προβλέπει για τα διαμερίσματα του πρώην Δήμου Βεργίνας, Παλατιτσιών, Συκιάς και Μετοχίου Προδρόμου και τους ομώνυμους οικισμούς. Επιπλέον των προβλεπόμενων του ΣΧΟΟΑΠ Βεργίνας, υπάρχει η πρόσφατη έγκριση της αναοριοθέτησης αρχαιολογικού χώρου Αιγών (απόφαση ΥΠ.ΠΟ.Α./ΓΔΑΠΚ/ ΔΙΠΚΑ/ ΤΑΧ/Φ43/ 68775/ 42337/ 4265/1677/ 30-4-2014), όπου πλέον οποιαδήποτε άδεια ή έγκριση εντός του εγκεκριμένου ευρύτερου αρχαιολογικού χώρου πρέπει να λαμβάνει άδεια από τις υπηρεσίες του Υπ.Πο.

Ειδικοί κοινόχρηστοι χώροι

Σε λειτουργία υπάρχουν στο Δήμο συνολικά 79 **παιδικές χαρές**, κατανεμημένες ανά Δημοτική Ενότητα. Επιπλέον 20 χώροι είχαν παλαιότερα όργανα παιχνιδιού, αλλά επειδή αυτά δεν ήταν συμβατά με τις προδιαγραφές και δεν επιδέχονταν συντήρηση, αποξηλώθηκαν το καλοκαίρι του 2014, σε συμμόρφωση των οδηγιών του Υπουργείου

Εσωτερικών για την ασφάλεια στις παιδικές χαρές, με αποτέλεσμα οι χώροι αυτοί να είναι κενοί (χωρίς κανένα όργανο παιχνιδιού). Η αναλογία Παιδικών Χαρών ανά 1000 παιδιά δείχνει ότι πρέπει να ενισχυθεί κυρίως η Δ.Ε. Βέροιας με νέους χώρους. Κρίσιμα ζητήματα που πρέπει να εξεταστούν στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου είναι: η εκπόνηση διαχειριστικού σχεδίου, τόσο του αστικού πρασίνου της πόλης της Βέροιας, όσο και των υπόλοιπων Δημοτικών Ενοτήτων, η ολοκλήρωση των προβλεπομένων απαλλοτριώσεων σε συνεργασία με τα ανάλογα τμήματα του Δήμου Βέροιας και η πιστοποίηση όλων των υπαρχόντων παιδικών χαρών του Δήμου.

Στο Δήμο Βέροιας λειτουργούν συνολικά 39 **Κοιμητήρια** σε 37 οικισμούς (οι Γεωργιανοί και το Μακροχώρι διαθέτουν από δύο (2) κοιμητήρια). Η συνολική έκταση όλων των Κοιμητηρίων είναι 143.573,67 μ². Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ μεγάλες και οι αντίστοιχες ανάγκες συντήρησης (των υποδομών, των περιφράξεων, της φύτευσης) αυξημένες, γι' αυτό Το Γραφείο Κοιμητηρίων, που είναι επιφορτισμένο με τη συντήρηση των χώρων των κοιμητηρίων, ανήκει στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος.

Όσον αφορά το Κοιμητήριο της Βέροιας, υπάρχει έντονο πρόβλημα από την υπερπλήρωσή του και απαιτείται να εκπονηθεί μελέτη νέων κοιμητηρίων, για την πόλη της Βέροιας, αφού βρεθεί ο κατάλληλος χώρος. Έντονο είναι το πρόβλημα της υποστελέχωσης, αφού όλο το έργο των εκταφών, ταφών και φύλαξής του εκτελείται αυτή τη στιγμή μόνο από έναν (1) υπάλληλο. Επίσης, ο υπάρχων Κανονισμός Λειτουργίας του Κοιμητηρίου Βέροιας πρέπει να τροποποιηθεί.

Ως προς το **Οδικό δίκτυο**, από το Δήμο Βέροιας διέρχονται σημαντικοί οδικοί άξονες υπερτοπικού χαρακτήρα: η Εγνατία οδός (Α2), η Παλαιά Εθνική Οδός Βέροιας – Χαλκηδόνας – Θεσσαλονίκης και η Παλαιά Εθνική Οδός Βέροιας Κοζάνης μέσω Παναγίας Σουμελά. Το συνολικό μήκος των οδικών αυτών αξόνων, εντός των ορίων του Δήμου Βέροιας, είναι 101,40 μέτρα. Όσον προς το υπόλοιπο υπερτοπικό οδικό δίκτυο, στο Δήμο Βέροιας βρίσκονται ή διέρχονται 7 επαρχιακές οδοί και 3 δημοτικές οδοί, συνολικού μήκους 342,20 μέτρων. Σημειώνεται ότι η συντήρηση των Επαρχιακών Οδών καθώς και των Δημοτικών οδών που περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα ανήκει, σύμφωνα με την 6297/27-08-2007 (ΦΕΚ 1866/Β/14-09-2007) Απόφαση Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Στο παρόν τεύχος, το κεφάλαιο 4 της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης στο Δήμο Βέροιας, εξετάζει τις **κοινωνικές δομές** του Δήμου Βέροιας, που παρέχουν στήριξη σε ηλικιωμένους, άνεργους, οικονομικά ευπαθείς ομάδες, εργαζόμενες μητέρες, μειονοτικούς πληθυσμούς, άτομα με ειδικές ανάγκες, πληθυσμούς Ρομά κ.λπ. Η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση, η δια βίου μάθηση, οι δυνατότητες παράλληλων δραστηριοτήτων πολιτισμού και αθλητισμού, οι δυνατότητες ανάπτυξης της κοινωνικότητας και της ενσωμάτωσης, των συλλογικοτήτων αλλά και άλλων ενδιαφερόντων, υποστηρίζονται με δομές που έχει αναπτύξει ο Δήμος.

Στον Δήμο σήμερα λειτουργούν 29 δομές πρόνοιας που περιλαμβάνουν ένα (1) Δημοτικό Ιατρείο, 1 κοινωνικό παντοπωλείο, 1 κοινωνικό φαρμακείο, δέκα (10) Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) που έχει εξυπηρετήσει το σύνολο των αιτήσεων που δέχτηκε, ένα (1) Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, έντεκα (11) Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί, ένα (1) Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) και πέντε (5) Δομές Ανοιχτής Φροντίδας «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» που κάλυψε όλες τις σχετικές αιτήσεις ηλικιωμένων.

Στη δεδομένη δύσκολη κατάσταση που επικρατεί τα τελευταία χρόνια λόγω της οικονομικής κρίσης που έχει επιδεινώσει σημαντικά τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού και οδηγεί σε διεύρυνση των ανισοτήτων και όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων, ο Δήμος Βέροιας με την διαμόρφωση πολιτικών και την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων προσπαθεί να εξασφαλίζει την όσο γίνεται καλύτερη εξυπηρέτηση των ευάλωτων ομάδων όπως ατόμων με ψυχική νόσο με εφαρμογή προγραμμάτων συμβουλευτικής υποστήριξης των ατόμων και των οικογενειών τους, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης, κατάρτισης και ψυχοκοινωνικής στήριξης, μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ΑΜΕΑ, ενεργούς συλλόγους γονέων και κηδεμόνων και ατόμων ΑΜΕΑ (καρκινοπαθών, νεφροπαθών, ατόμων με Νοητική Υστέρηση). Επίσης ο Δήμος σε συνεργασία με το Κέντρο «Πρόσβαση» Πρόληψης και Συμβουλευτικής, παρέχουν υποστήριξη σε θέματα εξαρτήσεων.

Στον τομέα του **αθλητισμού** στον Δήμο Βέροιας, λειτουργούν τριανταένα (31) γήπεδα ποδοσφαίρου, δεκατέσσερα (14) γήπεδα μπάσκετ, δύο (2) γήπεδα τένις, τρία (3) κλειστά γυμναστήρια, ένα εθνικό στάδιο, ένα αθλητικό κέντρο και τρεις (3) λοιποί αθλητικοί χώροι. Δεν λειτουργεί ωστόσο Δημοτικό κολυμβητήριο. Επίσης δραστηριοποιούνται πολλοί αθλητικοί σύλλογοι και οργανώνεται πληθώρα αθλητικών εκδηλώσεων και αγώνων. Από τον Δήμο λειτουργούν προγράμματα για όλες τις ομάδες πληθυσμού (ειδικά προγράμματα για γυναίκες, για την τρίτη ηλικία, για εφήβους και νέους).

Στον τομέα της **εκπαίδευσης** στον Δήμο Βέροιας λειτουργούν σήμερα τριανταπέντε (35) νηπιαγωγεία, τα οποία εξυπηρετούν 977 νήπια, εικοσιοκτώ (28) δημοτικά σχολεία, τα οποία εξυπηρετούν 4326 μαθητές, εικοσιτέσσερα (24) γυμνάσια - λύκεια, τα οποία εξυπηρετούν 4692 μαθητές. Στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχουν δύο (2) μονάδες, οι οποίες λειτουργούν στην Δ.Ε. Βέροιας. Ως προς τις υποδομές εκπαίδευσης, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος είναι κυρίως η ανάγκη αναβάθμισης και ανακαίνισης των σχολικών μονάδων και η ανάπλαση των σχολικών αυλών.

Ο μαθητικός πληθυσμός στα δημόσια Νηπιαγωγεία, σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες, έχει μειωθεί σημαντικά μέσα στο διάστημα της προηγούμενης τριετίας. Ομοίως στα Δημοτικά ο μαθητικός πληθυσμός έχει μειωθεί ενώ στα Γυμνάσια, κατά την τριετία 2012-2015 ο αριθμός των μαθητών έχει παραμείνει πρακτικά σταθερός. Ως προς τα Λύκεια, κατά την τριετία 2012-2015 επίσης ο αριθμός των μαθητών έχει μειωθεί εντυπωσιακά (556 μαθητές λιγότεροι).

Λειτουργούν 2 (δύο) δημόσια ΙΕΚ (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης), του ΟΑΕΔ και της ΓΣΕΕ. Στο Δήμο λειτουργεί Κέντρο Διά Βίου Μάθησης (πρώην Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων).

Στον τομέα του **πολιτισμού**, η Βέροια, με την μακραίωνη ιστορία της, συγκεντρώνει πληθώρα μνημείων, με κυριότερο και πιο σημαντικό **τον αρχαιολογικό χώρο των Αιγών** (σημερινή Βεργίνα) που αποτελεί **Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO**. Η αρμόδια Επιτροπή της UNESCO έκρινε ότι ο χώρος «έχει ύψιστη παγκόσμια αξία καθώς αντιπροσωπεύει μια εξαιρετική μαρτυρία για μια σημαντική περίοδο εξέλιξης του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, τη μετάβαση από την πόλη-κράτος της κλασικής εποχής στην αυτοκρατορική δομή της Ελληνιστικής και της Ρωμαϊκής περιόδου» και προσθέτει ότι «οι ζωγραφικές απεικονίσεις που βρέθηκαν στη Βεργίνα είναι εξαιρετικά υψηλής ποιότητας και ιστορικής σημασίας».¹ Στον Δήμο Βέροιας ανήκει επίσης η τοπική κοινότητα Νέας Νικομήδειας, όπου έχει ανακαλυφθεί **ο αρχαιότερος γεωργικός οικισμός της Ευρώπης**, που χρονολογείται στην **7^η χιλιετία π.Χ.** (πρώιμη Νεολιθική περίοδο). Επίσης, η Βέροια έχει μεγάλο πλούτο από σημαντικά μνημεία θρησκευτικού – αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος,

¹ <http://whc.unesco.org/en/list/780>

όπως το Βήμα του Αποστόλου Παύλου, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς ναούς, παραδοσιακές συνοικίες, διατηρητέα κτίρια, αλλά και μουσεία (Αρχαιολογικό, Βυζαντινό, Εκπαίδευσης κ.ά.) που συγκεντρώνουν επίσης το ενδιαφέρον του κοινού.

Στον τομέα των πολιτιστικών δράσεων, αρμόδιο Νομικό Πρόσωπο του Δήμου είναι η Κοινωφελής Επιχείρηση Πολλαπλής Ανάπτυξης Δήμου Βέροιας (ΚΕΠΑ), που οργανώνει πληθώρα εκδηλώσεων και φεστιβάλ. Επίσης, η ΚΕΠΑ είναι ο φορέας που λειτουργεί τις Δημοτικές δομές που παρέχουν εκπαίδευση στις τέχνες και τον πολιτισμό, όπως το Δημοτικό Ωδείο, τη Δημοτική Φιλαρμονική, τη Σχολή Χορού κ.ά.. Επίσης, στον τομέα της θεατρικής κουλτούρας, σημαντική είναι η δράση και το έργο του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Βέροιας (ΔΗΠΕΘΕ). Τέλος, τόσο στην πόλη όσο και στις τοπικές κοινότητες δραστηριοποιούνται λαογραφικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι που οργανώνουν παραδοσιακές εκδηλώσεις, αναβίωση εθίμων και άλλες τοπικές γιορτές.

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Στο κεφάλαιο 5 του παρόντος τεύχους εξετάζεται η οικονομική κατάσταση του πληθυσμού, η απασχόληση, οι παραγωγικές πηγές, οι επενδυτικές δραστηριότητες, η κατάσταση του τουρισμού, οι δυνατότητες ανάπτυξης και η προοπτική του Δ. Βέροιας. Τα στοιχεία είναι από την τελευταία απογραφή του 2011 της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛ.ΣΤΑΤ).

Στο δήμο Βέροιας το 41% μόλις του μόνιμου πληθυσμού είναι οικονομικά ενεργοί και από αυτούς το 22% είναι άνεργοι. Από τους ενεργούς το μεγαλύτερο ποσοστό (63,7%) απασχολείται στον τριτογενή τομέα γεγονός που δικαιολογείται από την ύπαρξη του αστικού κέντρου της Βέροιας, που συγκεντρώνει διοικητικές και άλλες υπηρεσίες. Το ιδιαίτερα χαμηλό το ποσοστό απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα (μόλις 15,73%) έρχεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι παραδοσιακά η οικονομία της περιοχής βασίζεται κυρίως στη γεωργία. Πιθανή εξήγηση γι' αυτό να είναι το γεγονός ότι η γεωργική εκμετάλλευση, αποτελεί δεύτερη απασχόληση για πολλούς εργαζομένους στους άλλους παραγωγικούς τομείς, για συμπλήρωση του εισοδήματος.

Αναφορικά με την ανεργία σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των ανέργων στο σύνολο του ΟΤΑ ένας στους δύο ανέργους (ποσοστό 50,52%) έχει δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ στον πληθυσμό με ανώτατη εκπαίδευση το ποσοστό είναι αρκετά χαμηλότερο (29,93%) και στους κατοίκους στοιχειώδους εκπαίδευσης αυτό περιορίζεται στο 19,55%.

Λόγω του υψηλού ποσοστού του ορεινού τμήματος, ένα σχετικά χαμηλό ποσοστό (4%) της συνολικής έκτασης του Δήμου αποτελεί καλλιεργήσιμη έκταση και αυτό είναι ιδιαίτερα μειωμένο στη Δ.Ε. Μακεδονίδος (1,4%). Αρκετές μονάδες επεξεργασίας τροφίμων αγροτικής και κτηνοτροφικής προέλευσης δραστηριοποιούνται στον Δήμο, ενώ το μέγεθος των μονάδων εκτροφής ζώων είναι σχετικά μικρό.

Η διαχείριση των δημοτικών δασών, παρέχει προσόδους στον δήμο, αλλά επιτελεί και κοινωνικό ρόλο καθώς ικανοποιεί ανάγκες δημοτών που βρίσκονται σε οικονομική δυσπραγία, στην εποχή της κρίσης.

Ο **τουρισμός** είναι μια σημαντική πηγή εσόδων για τον ίδιο το Δήμο αλλά και την τοπική κοινωνία καθώς η περιοχή της Βέροιας είναι εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα στον τομέα αυτό. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο Επιχειρησιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, και συγκεκριμένα στην επενδυτική προτεραιότητα 6c («Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς») η Βέροια

περιλαμβάνεται στους «**αναδυόμενους νέους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος**»² της Περιφέρειας (μαζί με τον Όλυμπο, την Πέλλα και την Έδεσσα). Συγκεντρώνει σημαντικά αξιοθέατα που εμπίπτουν στις κατηγορίες αρχαιολογικού, θρησκευτικού, πολιτιστικού, αρχιτεκτονικού, περιβαλλοντικού, γαστρονομικού αλλά και αθλητικού ενδιαφέροντος, με πρωτεύοντα φυσικά τον αρχαιολογικό χώρο των Αιγών (σημερινή Βεργίνα). Στον τομέα του τουρισμού υπάρχει διαμορφωμένο ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης από την αρμόδια Αντιδημαρχία Τουρισμού, με όραμα ο Δήμος Βέροιας να εξελιχθεί σε έναν πρωτεύοντα και πρότυπο τουριστικό προορισμό, αξιοποιώντας όλα τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα και τους τουριστικούς του πόρους.

Στον τομέα της ενέργειας ο δήμος Βέροιας έχει μικρή σχετικά συμμετοχή σε ΑΠΕ και καθόλου θερμική παραγωγή. Η βιομηχανική παραγωγή της συγκεντρώνει μόνο οκτώ μονάδες - επιχειρήσεις παραγωγής τροφίμων και ποτών.

Από πλευράς επενδυτικής δραστηριότητας με συγχρηματοδότηση από τα προγράμματα του ΟΠΑΑΧ Ανατολικού Βερμίου (Α', Β' και Γ' προκήρυξη), του ΟΠΑΑΧ Πιερίων και των προσκλήσεων του Άξονα 3 του Ε.Π. Αγροτικής Ανάπτυξης, της περιόδου 2007-2013 στο σύνολο του δήμου έχουν εγκριθεί 38 επενδυτικά σχέδια εκ των οποίων έχουν υλοποιηθεί τα 33 (ποσοστό υλοποίησης 86,8% επί των εγκεκριμένων) και αντίστοιχο συνολικό προϋπολογισμό 7.697.122,64 €. Από αυτές οι περισσότερες επενδύσεις αφορούν την ίδρυση/ανακαίνιση καταλυμάτων ενώ αν συμπεριλάβουμε και άλλες παρεμφερείς, ο τομέας φιλοξενία-εστίαση-αναψυχή συνολικά συγκεντρώνει 24 από 33 περιπτώσεις επενδύσεων (ποσοστό 72,7% επί του συνόλου). Αντιθέτως οι αμιγώς μεταποιητικές επενδύσεις αποτελούν μόνο τις 5 από τις 33 περιπτώσεις επενδύσεων, (15,27% επί του συνόλου) με αντίστοιχο συνολικό προϋπολογισμό 1.125.814 ευρώ (14,6%).

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ – Ο ΔΗΜΟΣ ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Στο κεφάλαιο 6 του παρόντος τεύχους εξετάζεται το Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου Βέροιας, ως μια καταλυτική παράμετρος για την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, όσο και ενός σημαντικού συντελεστή υποστήριξης της τοπικής ανάπτυξης.

Η οργανωτική δομή του δήμου Βέροιας, καταγράφεται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Βέροιας, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1606/Β'/13-07-2011 (Απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης) και περιλαμβάνει Κεντρικές και Αποκεντρωμένες υπηρεσίες, που αναλύονται σε τρεις (3) Υπηρεσίες και εννέα (9) Διευθύνσεις για τις Κεντρικές Υπηρεσίες και σε τέσσερις (4) Υπηρεσίες Υποστήριξης Δημοτικών Ενοτήτων για τις Αποκεντρωμένες υπηρεσίες.

Το ανθρώπινο δυναμικό του δήμου, μια κρίσιμη παράμετρος ανάπτυξης, αποτελείται από 210 άτομα ως **μόνιμο προσωπικό** (67 ΠΕ, 28 ΤΕ, 66 ΔΕ και 49 ΥΕ) και από 69 άτομα με σχέση εργασίας **Ιδιωτικού Δικαίου** (ΙΔΑΧ) (3 ΠΕ, 3 ΤΕ, 23 ΔΕ και 40 ΥΕ), ενώ περιστασιακά επικουρείται από έως και 320 άτομα ως προσωπικό με σχέση εργασίας **Ιδιωτικού δικαίου** (ΙΔΟΧ), για την αντιμετώπιση εποχιακών, παροδικών, πρόσκαιρων ή κατεπειγουσών αναγκών, καθώς και για την κάλυψη αναγκών των ανταποδοτικών υπηρεσιών, κατά την πρόβλεψη του ΟΕΥ.

Τα επτά (7) Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, συγκροτούν έναν ενιαίο μηχανισμό υποστήριξης των λειτουργιών του δήμου. Είναι τα παρακάτω:

- ΚΑΠΑ

² Βλ. σ. 177 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας, διαθέσιμο στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα <http://www.pkm.gov.gr/>

- ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ «ΘΕΑΝΩΣ ΖΩΓΙΟΠΟΥΛΟΥ» (ΔΗΒΡΕΣΤΑ)
- ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- ΚΕΠΑ
- ΔΗΠΕΘΕ
- ΔΕΥΑΒ

Από αυτά, τα 4 πρώτα λειτουργούν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), ενώ τα 3 τελευταία ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ).

Για το σύνολο των δραστηριοτήτων του ο Δήμος Βέροιας, κατέχει και διαχειρίζεται έναν αξιόλογο στόλο οχημάτων ποικίλων χρήσεων. Αποτελείται τόσο από επιβατηγά οχήματα, από φορτηγά οχήματα, δίκυκλα, όσο και από εξειδικευμένα μηχανήματα. Ο εξοπλισμός του δήμου σε οχήματα, είναι επαρκής σε πλήθος, κρίνεται όμως οριακά επαρκής σε ότι αφορά την ηλικία του, καθώς περίπου τα μισά οχήματα (60, 49,6% επί του συνόλου), είναι παλαιότερα της δεκαετίας, ενώ μόνο το ένα τέταρτο (27, 22,3%) είναι νεότερα της πενταετίας.

Σε ό,τι αφορά τη **Δημοτική Περιουσία**, ο Δήμος Βέροιας κατέχει συνολικά 61.888 στρέμματα αγροτεμαχίων, τα περισσότερα εκ των οποίων στην Δ.Ε. Βέροιας (602 αγροτεμάχια έκτασης 42918 στρεμμάτων – 54,7% και 69,3% επί του συνόλου αντίστοιχα), ενώ παράλληλα έχει στην ιδιοκτησία του 169 οικοπέδα, συνολικού εμβαδού 406.873 μ², 106 κτίρια συνολικού εμβαδού 105.947 μ² και 72 κτίρια με τα οικοπέδά τους συνολικά 74.756 μ². Η μεγάλη πλειονότητα κτιρίων έχουν χρήση εκπαίδευσης (σχολεία όλων των βαθμίδων), αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις κλπ.

Ο Δήμος Βέροιας δαπανά σε μισθώματα 111.403,32 ευρώ ετησίως. Τα μισθωμένα ακίνητα στεγάζουν διοικητική λειτουργία (το ΚΕΠ Μακροχωρίου) και εκπαιδευτικές λειτουργίες, ενώ εισπράττει από μισθώματα 303.310,08 ευρώ ετησίως, που προέρχονται κυρίως από εκμίσθωση καταστημάτων, αναψυκτηρίων και των τριών χώρων στάθμευσης στην πόλη της Βέροιας (υπόγειος χώρος στάθμευσης Πλατείας Δημαρχείου, υπόγειος χώρος στάθμευσης Δημοτικής Αγοράς και υπαίθριος χώρος στάθμευσης γέφυρας Θερμοπυλών).

Τέλος, σε ό,τι αφορά δραστηριότητες εξωστρέφειας και δικτύωσης, ο δήμος έχει αδελφοποιηθεί με την πόλη Καζανλάκ της Βουλγαρίας, το Ούζιτσε της Σερβίας, το δήμο Στροβόλου της Κύπρου, την περιοχή Πούσκιν της Αγίας Πετρούπολης Ρωσίας και το δήμο Άργους - Μυκηνών στην Ελλάδα, ενώ συμμετέχει σε τέσσερα (4) εθνικά δίκτυα πόλεων και τρία (3) διεθνή δίκτυα πόλεων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΥΛΩΝΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Όραμά μας είναι το έργο μας να καθοδηγείται από το σύνθημα «**Δράση με Γνώση**». Η σημασία των δικτύων γνώσης στη σημερινή εποχή δεν μπορεί να υπερτονιστεί. Τα κρίσιμα χρόνια που ζούμε στη χώρα μας, μια εποχή βαθιάς οικονομικής ύφεσης, κρίσης αναπτυξιακού μοντέλου, αλλά και κυρίως μια εποχή όπου οι εξελίξεις και οι ανακατατάξεις μοιάζουν να υπαγορεύονται από εξωτερικούς παράγοντες και όχι ενδογενώς, **η αδράνεια και η άγνοια είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια στο να προχωρήσουμε και να υπερκεράσουμε τις δυσκολίες**. Γι' αυτό και ο παρών Στρατηγικός Σχεδιασμός, που ένα μεγάλο τμήμα του αποτελείται από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, έχει τεράστια σημασία για εμάς: μόνο **με γνώση** μπορούμε να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε αποτελεσματικά **τις δράσεις μας**.

Σαφώς, η πραγματικότητα δημιουργεί μία εξαιρετικά δύσκολη και απαιτητική συνθήκη για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά κάθε κρίση είναι και μια περίοδος ευκαιριών, όπου οι καλύτερα προετοιμασμένοι Δήμοι θα είναι και εκείνοι που θα μπορέσουν να διεκδικήσουν κοινοτικούς πόρους και να υλοποιήσουν έργα και δράσεις με πραγματικά αναπτυξιακό χαρακτήρα. Η νομοθεσία προβλέπει ότι αποστολή του Δήμου είναι, από τη μια, η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων, και από την άλλη, η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό **τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής**. Επομένως, ο ρόλος του Δήμου, ιδίως σε μια τέτοια κρίσιμη εποχή, δεν μπορεί να είναι απλώς εκείνος του «διαχειριστή» των, ούτως ή άλλως, εξαιρετικά ισχών κονδυλίων που η κεντρική κυβέρνηση μοιράζει στους Δήμους. Πιστεύουμε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει όχι απλώς να παρέχει τρέχοντα δημόσια αγαθά και υπηρεσίες, αλλά να σχεδιάζει ένα καλύτερο μέλλον, βασισμένο σε στέρεα θεμέλια που θα δίνει προοπτικές για τον τόπο, την περιοχή μας, την πόλη μας, τους οικισμούς μας, και φυσικά για τους ανθρώπους και ιδιαίτερα τη νέα γενιά.

Με βάση αυτά, στόχος μας είναι να βελτιώσουμε άμεσα τα προσφερόμενα από τον Δήμο αγαθά και υπηρεσίες, να δώσουμε το στίγμα χρηστής διοίκησης σε όλα τα επίπεδα, αλλά και κυρίως να βάλουμε **τα θεμέλια για μια μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς**. Ο στρατηγικός σχεδιασμός αποτελεί ακριβώς το εργαλείο με το οποίο θα προγραμματίσουμε τη δράση μας με γνώση και μέθοδο.

Κατευθυντήριες γραμμές του προγράμματός μας είναι:

1. Να στηρίξουμε τη γεωργική και κτηνοτροφική ανάπτυξη, που αποτελεί τον οικονομικό πυλώνα του Δήμου μας, μέσω της βελτίωσης υποδομών, της εκπαίδευσης των νέων σε καινοτόμες μεθόδους αγροτικής καλλιέργειας και κτηνοτροφίας, της προώθησης της τυποποίησης και της μεταποίησης των προϊόντων, ώστε να ενισχυθεί η τοπική οικονομία και να σταματήσει η δημογραφική αιμορραγία των οικισμών της υπαίθρου.
2. Να συμβάλουμε στη δημιουργία ενός φιλικού περιβάλλοντος για τη δημιουργία νέων επενδύσεων και για την τόνωση και επέκταση των υφιστάμενων, με στόχο τη

δημιουργία σταθερών και αξιοπρεπώς αμειβόμενων θέσεων εργασίας.

3. Να αξιοποιήσουμε τα εντυπωσιακά συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχει ο Δήμος μας στον τομέα του τουρισμού, συνδυάζοντας τα μνημεία της μακραίωνης ιστορίας του τόπου με το φυσικό τοπίο.
4. Να αναλάβουμε δράσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας με την υποστήριξη, ενίσχυση και επέκταση δομών και προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας και με την έξυπνη εξειδίκευση στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.
5. Να προωθήσουμε πρακτικές για την προστασία του περιβάλλοντος, του δασικού πλούτου του Δήμου μας, μέτρα για προστασία από μόλυνση του εδάφους και των υδάτων, για την εξοικονόμηση ενέργειας, την προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ολοκληρωμένη διαχείριση των αστικών αποβλήτων.
6. Να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής των κατοίκων, τόσο στην πόλη της Βέροιας όσο και στους οικισμούς: α) με παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο που να αναβαθμίζουν την καθημερινότητα, λειτουργικά και αισθητικά, και να αναδεικνύουν τα ιστορικά μνημεία και τις διατηρητέες γειτονιές (ιστορικούς τόπους) & β) με έργα αναβάθμισης των σχολικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, αθλητικών κ.λπ. υποδομών.

Καθορισμός της στρατηγικής και θεματικές προτεραιότητες / πυλώνες

Με βάση τα παραπάνω και την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στους διάφορους τομείς όπως παρουσιάστηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, ο στρατηγικός σχεδιασμός επικεντρώνεται στις παρακάτω **θεματικές προτεραιότητες / πυλώνες**:

Πυλώνας 1: Αειφόρος ανάπτυξη των Τοπικών Κοινοτήτων & τόνωση της υπαίθρου

1. Προώθηση εγχώριων και ειδικών (όπως π.χ. βιολογικών) καλλιεργειών σε συνεργασία με Πανεπιστήμια, φορείς του Δημοσίου, συνεταιρισμούς και αγροτικούς συλλόγους
2. Εκπαίδευση νέων αγροτών/κτηνοτρόφων σε καινοτόμες μεθόδους (όπως συστήματα ολοκληρωμένης καλλιέργειας, αρδευτική αγωγή, φυτοπροστασία), καθώς και σε νέα επιχειρηματικά / χρηματοοικονομικά μοντέλα (όπως ΚΟΙΝΣΕΠ, Ομάδες Παραγωγών), για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη των Τοπικών Κοινοτήτων
3. Προβολή και προώθηση των τοπικών, φρέσκων και μεταποιημένων προϊόντων, με αγροτουριστική προβολή, δημιουργία εκθετηρίων κλπ.

Πυλώνας 2: Δημιουργία φιλικού επενδυτικού περιβάλλοντος

4. Εφαρμογή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για την άμεση και αποτελεσματική ανταπόκριση σε αιτήματα που αφορούν την παραγωγική και επιχειρηματική διαδικασία
5. Επέκταση του «Έξυπνου Οικισμού»: δωρεάν Wi-Fi σε όλο τον Δήμο, πλήρης ενεργοποίηση του διαθέσιμου GIS (Συστήματος Γεωγραφικών Πληροφοριών)
6. Δημιουργία και οργάνωση «συστάδας» (cluster) νέων επιχειρήσεων σε χώρο του Δήμου

Πυλώνας 3: Προώθηση του οικολογικού, θρησκευτικού και πολιτιστικού τουρισμού

7. Στην πόλη της Βέροιας: ανάδειξη δημόσιων χώρων που περιβάλλουν μνημεία και πολιτιστικές υποδομές, ανάπλαση ιστορικών τόπων Κυριώτισσας, Μπαρμπούτας και Παναγίας Δεξιάς, ενιαία σήμανση και δημιουργία πολιτιστικής διαδρομής

8. Στη Βεργίνα: σχέδιο ολοκληρωμένης προσβασιμότητας των αρχαιολογικών χώρων και σύνδεσή τους, αισθητική αναβάθμιση του οικισμού με στόχο την αξιοποίηση του εξαιρετικού συγκριτικού πλεονεκτημάτος του
9. Στους οικισμούς και την ύπαιθρο: τόνωση του οικολογικού / αθλητικού τουρισμού (ορειβατικά μονοπάτια, αξιοποίηση τεχνητής λίμνης Αγίας Βαρβάρας και Λογγά, διαδρομές παρά τον Αλιάκμονα), ενίσχυση των παραδοσιακών εκδηλώσεων και εθίμων, τουριστική προώθηση του Βερμίου και των Πιερίων.
10. Προώθηση επενδύσεων σε τουριστικές υποδομές
11. Εκπαίδευση νέων επιχειρηματιών στους κλάδους του τουρισμού και της εστίασης, για αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (Έξυπνη εξειδίκευση)
12. Ολοκληρωμένη τουριστική προβολή του Δήμου (city branding) με έμφαση στα ψηφιακά μέσα

Πυλώνας 4: Αλληλεγγύη και κοινωνική συνοχή

13. Ενίσχυση και επέκταση του ήδη υπάρχοντος δικτύου δομών κοινωνικής πρόνοιας (Δημοτικό Ιατρείο, Φαρμακείο, Κοινωνική Αλληλεγγύη, Κοινωνικό Φροντιστήριο)
14. Σχέδιο δράσης για τους Ρομά πολίτες του Δήμου μας: μακροπρόθεσμη οικιστική αποκατάσταση, εκπαίδευση και ενσωμάτωση των παιδιών και των νέων, άρση αποκλεισμών και συνθηκών που δημιουργούν παραβατικότητα
15. Ενθάρρυνση και οργάνωση του εθελοντισμού σε όλους τους τομείς: άμεση παροχή βοήθειας σε ομάδες όπως οι πρόσφυγες, μακροχρόνια συνεργασία με εθελοντές στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, της πολιτικής προστασίας, της παιδικής πρόνοιας.

Πυλώνας 5: Πολιτικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – Περιβάλλον, εξοικονόμηση ενέργειας, αειφορία

16. Μέτρα και δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος: του δασικού πλούτου του Δήμου μας, του εδάφους και των υδάτων
17. Εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων και της προώθησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
18. Φυσικό αέριο στον Δήμο μας
19. Ολοκληρωμένη διαχείριση των αστικών αποβλήτων (μείωση απορριμμάτων, κομποστοποίηση, ανακύκλωση στην πηγή)

Πυλώνας 6: Βελτίωση της ποιότητας ζωής

20. Παρεμβάσεις βελτίωσης της ποιότητας ζωής, τόσο στην πόλη της Βέροιας όσο και στους οικισμούς: εξασφάλιση προσβασιμότητας στους δημόσιους χώρους και κτίρια, αναπλάσεις οδών και συνοικιών, ανακατασκευή παιδικών χαρών, αναβάθμιση πλατειών και πάρκων, δημιουργία νέων χώρων αναψυχής
21. Παρεμβάσεις ανάδειξης των ιστορικών μνημείων και των παραδοσιακών γειτονιών στη Βέροια και στους οικισμούς.
22. Έργα και παρεμβάσεις βελτίωσης σχολικών, προνοιακών, αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών.

Επιπλέον, πέραν των αναπτυξιακών θεμάτων, στόχος μας είναι η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, μέσω της βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου:

Πυλώνας 7: Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου

23. Ενίσχυση της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τόσο στη σχέση των πολιτών με τον Δήμο, όσο και μεταξύ των υπηρεσιών του
24. Αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, με τη σωστή κατανομή του προσωπικού στις υπηρεσίες και τη συνεχή επιμόρφωσή του
25. Ορθολογική οικονομική διαχείριση: περιορισμός των εξόδων, αξιοποίηση της Δημοτικής Περιουσίας και των πόρων του Δήμου
26. Ενίσχυση συμμετοχικών διαδικασιών, με ανοικτή διαβούλευση για τα κρίσιμα ζητήματα και οργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης και διαλόγου στις τοπικές κοινότητες.

8.2. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ: ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΥΛΩΝΩΝ – ΑΞΟΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για τον καταρτισμό του Στρατηγικού Σχεδίου, η παραπάνω επικέντρωση αναδιαρθρώνεται ώστε οι πυλώνες – θεματικές προτεραιότητες να προσαρμοστούν στους άξονες προτεραιότητας που ορίζει η νομοθεσία για τα Ε.Π. των Δήμων και να αποσαφηνιστούν τα επιμέρους μέτρα και οι στόχοι ανά άξονα.

Τα παραπάνω εξειδικεύονται στους παρακάτω πίνακες:

		ΑΞΟΝΑΣ 1	ΑΞΟΝΑΣ 2	ΑΞΟΝΑΣ 3	ΑΞΟΝΑΣ 4
		ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΥΓΕΙΑ – ΠΑΙΔΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΠΥΛΩΝΑΣ 1	Αειφόρος ανάπτυξη των Τοπικών Κοινοτήτων & τόνωση της υπαίθρου	☒	☒	☒	
ΠΥΛΩΝΑΣ 2	Δημιουργία φιλικού επενδυτικού περιβάλλοντος			☒	☒
ΠΥΛΩΝΑΣ 3	Προώθηση του οικολογικού, θρησκευτικού και πολιτιστικού τουρισμού	☒	☒	☒	
ΠΥΛΩΝΑΣ 4	Αλληλεγγύη και κοινωνική συνοχή		☒		☒
ΠΥΛΩΝΑΣ 5	Πολιτικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – Περιβάλλον, εξοικονόμηση ενέργειας, αειφορία	☒			
ΠΥΛΩΝΑΣ 6	Βελτίωση της ποιότητας ζωής	☒			
ΠΥΛΩΝΑΣ 7	Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου				☒

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ				
ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (αναφορές στο τεύχος)
Μέτρο 1.1. Εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση των ρύπων	Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και ένταξη του Δήμου μας στο Σύμφωνο των Δημάρχων	Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής		23, 25, 26
	Ενεργειακή αναβάθμιση των δημοτικών και σχολικών κτηρίων	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΚΑΠΕ - ΥΠΕΚΑ	25
	Εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα δημοτικά και σχολικά κτήρια και ακίνητα	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Τεχνική Διεύθυνση ΔΕΥΑΒ	ΚΑΠΕ - ΥΠΕΚΑ	26
	Δίκτυο Φυσικού Αερίου στο Δήμο μας	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΔΕΠΑ	
Μέτρο 1.2. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος	Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης για τις δύο περιοχές Natura 2000 του Δήμου μας	Δ/νση Περιβάλλοντος	ΥΠΕΚΑ	5
	Προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων με την ορθή διαχείριση φυτοφαρμάκων (επιμόρφωση καλλιεργητών, συλλογή κενών, σταθμοί γεμίσιματος βυτίων)	Δ/νση Περιβάλλοντος	ΥΠΕΚΑ Τοπικοί Συνεταιρισμοί	3
	Ολοκληρωμένη διαχείριση των αστικών αποβλήτων – Συστήματα ανακύκλωσης υψηλής απόδοσης (κυκλική οικονομία)	Δ/νση Περιβάλλοντος	ΦΟΔΣΑ	7
	Δράσεις για μείωση απορριμμάτων, διαχωρισμό στην πηγή, κομποστοποίηση	Δ/νση Περιβάλλοντος	ΦΟΔΣΑ	6
	Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης και μονάδων βιολογικού καθαρισμού λυμάτων	Τεχνική Διεύθυνση ΔΕΥΑΒ		
	Μείωση διαρροών και κατανάλωσης πόσιμου νερού	Τεχνική Διεύθυνση ΔΕΥΑΒ		
Μέτρο 1.3. Ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος στην πόλη της Βέροιας	Δημιουργία πολιτιστικής διαδρομής μέσα στην πόλη με ενιαία σήμανση, ανάδειξη του μοναδικού συνόλου των βυζαντινών και μεταβυζαντινών ναών, σύνδεση μουσείων κ.λπ. σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας	15

	Αναβάθμιση κηρυγμένων ιστορικών τόπων (Κυριώτισσα, Παναγία Δεξιά, Μπαρμπούτα)	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας	15, 16
	Ανάπλαση της παραποτάμιας διαδρομής (Μπαρμπούτα – Τριπόταμος – Λιανοβρόχι)	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Περιβάλλοντος	Σύλλογος Φίλων Τριποτάμου	18
Μέτρο 1.4. Αναβάθμιση δημόσιων χώρων στην Βεργίνα	Ολοκληρωμένο Σχέδιο προσβασιμότητας των αρχαιολογικών χώρων και σύνδεσή τους	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας	21
	Αισθητική αναβάθμιση του οικισμού της Βεργίνας	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Πολεοδομίας	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας	21
Μέτρο 1.5. Υποδομές για την προώθηση του τουρισμού και της γεωργίας στην ύπαιθρο	Ανάπτυξη υποδομών για την τόνωση του οικολογικού και αθλητικού τουρισμού (ορειβατικά μονοπάτια, διαδρομές παρά τον Αλιάκμονα)	Δ/νση Περιβάλλοντος Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Φιλαθλητικοί όμιλοι και σωματεία	5
	Διερεύνηση χωροθέτησης ναυαθλητικού κέντρου στο φράγμα του Αλιάκμονα	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Περιβάλλοντος	Φιλαθλητικοί όμιλοι και σωματεία	5
	Κατασκευή κλειστών δικτύων άρδευσης και προώθηση αειφορικών μεθόδων άρδευσης	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		13
Μέτρο 1.6. Βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη της Βέροιας και στις τοπικές κοινότητες	Εξασφάλιση προσβασιμότητας στον δημόσιο χώρο, με έμφαση στην ασφάλεια (σχολικοί δακτύλιοι κλπ.) και εξορθολογισμός της κυκλοφορίας και της στάθμευσης οχημάτων, με προώθηση των ήπιων μέσων μετακίνησης	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		17
	Εκπόνηση Σχεδίου Βιώσιμης Κινητικότητας	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		17
	Βιοκλιματική αναβάθμιση δημόσιων χώρων (πλατείες, πάρκα, παιδικές χαρές)	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		16
	Δημιουργία νέων χώρων αναψυχής για σχολικές και οικογενειακές εκδρομές	Δ/νση Περιβάλλοντος		5
	Απαλλοτριώσεις και διανοίξεις οδών	Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		12
Αντιμετώπιση του προβλήματος των εγκαταλελειμμένων από τους ιδιοκτήτες	Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		14	

	παλαιών / διατηρητέων κτιρίων			
	Αναθεώρηση του ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ του Δήμου	Δ/νση Πολεοδομίας		9
	Εσωτερικά δίκτυα ύδρευσης στους οικισμούς	ΔΕΥΑΒ	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	
	Βελτίωση χαρακτηριστικών ασφάλειας στο οδικό δίκτυο του δήμου	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.	22
Μέτρο 1.7. Αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών (εκπαιδευτικών, προνοιακών και αθλητικών)	Ολοκλήρωση τοπικού ρυμοτομικού σχεδίου και ανέγερση νέου κτιρίου Μουσικού Σχολείου στο Ταγαροχώρι	Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		39
	Ολοκληρωμένες ανακαινίσεις σχολικών κτιρίων	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		38
	Αναπλάσεις σχολικών αυλών	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		38
	Ανέγερση Βρεφονηπιακών Σταθμών & Νηπιαγωγείων	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		30, 36
	Βελτίωση Αθλητικών Κέντρων: ενεργειακές αναβαθμίσεις, επεκτάσεις για κάλυψη προδιαγραφών για πανελλήνιες και διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις	Νομικό πρόσωπο ΚΑΠΑ Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		33, 34
Μέτρο 1.8. Αναβάθμιση πολιτιστικών υποδομών	Μεταστέγαση του Εθνικού Μουσείου Εκπαίδευσης «Χρίστος Τσολάκης» στο υπό παραχώρηση στον Δήμο πρώην Δικαστικό Μέγαρο (κτίριο Ρακτιβάν)	Νομικό πρόσωπο ΚΕΠΑ Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		44
	Ολοκλήρωση Λαογραφικού Μουσείου Σαράφογλου	Νομικό πρόσωπο ΚΕΠΑ Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		45
	Αποκατάσταση οικίας Χατζίκου	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας	20
	Αποκατάσταση οικίας Καραναστάση	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας	20
	Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων με πολιτιστική χρήση	Νομικό πρόσωπο ΚΕΠΑ Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών		43

	Συντήρηση δημοτικών κτιρίων στη συνοικία της Μπαρμπούτας (αρχοντικό Μορδεχάι [Μπέκα], «Όλγανος», κτίριο Γενικών Αρχείων του Κράτους)	Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών	Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας	20
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΥΓΕΙΑ – ΠΑΙΔΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ				
ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
Μέτρο 2.1. Ενίσχυση και επέκταση του υπάρχοντος δικτύου δομών κοινωνικής πρόνοιας	Χρηματοδότηση των κοινωνικών δομών (Δημοτικού Ιατρείου, Φαρμακείου, Παντοπωλείου κλπ.) στο ΕΚΤ / ΕΣΠΑ για περαιτέρω ανάπτυξή τους	Δ/ση Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας Νομικό Πρόσωπο ΚΑΠΑ		28
	Δημιουργία Δημοτικού Λαχανόκηπου	Δ/ση Περιβάλλοντος		29
	Δημιουργία Κέντρου ημερήσιας διαβίωσης ατόμων με αναπηρίες	Δ/ση Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας Νομικό Πρόσωπο ΚΑΠΑ		29
	Συνέχιση του Κέντρου Συμβουλευτικής για θύματα ενδοοικογενειακής κακοποίησης	Δ/ση Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας		28
	Δημιουργία και λειτουργία Κέντρου Κοινότητας σε στόχο την ολοκληρωμένη πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες	Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/ση Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας		29
	Δημιουργία και λειτουργία Παιδικών Κατασκηνώσεων	Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/ση Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας		29
Μέτρο 2.2. Ενσωμάτωση των κοινοτήτων Ρομά του Δήμου	Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για τους Ρομά πολίτες του Δήμου μας, με στόχο την μακροπρόθεσμη οικιστική αποκατάσταση, την εκπαίδευση και ενσωμάτωση των παιδιών και των νέων ανθρώπων	Δ/ση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής		32

	Μακροπρόθεσμη οικιστική αποκατάσταση των κοινοτήτων Ρομά στη Βέροια και τους οικισμούς	Δ/νη Προγραμματισμού Δ/νη Πολεοδομίας Δ/νη Τεχνικών Υπηρεσιών		32
	Δράσεις για την εκπαίδευση και ενσωμάτωση των Ρομά παιδιών και των νέων	Δ/νη Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας		32
Μέτρο 2.3. Ενθάρρυνση και οργάνωση του εθελοντισμού	Δημιουργία δικτύων εθελοντών σε όλους τους τομείς: παιδικής πρόνοιας, στήριξης των προσφύγων και μεταναστών, προστασίας του περιβάλλοντος, κλπ.	Δ/νη Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας Δ/νη Περιβάλλοντος	Όλοι οι σύλλογοι και τα σωματεία	
Μέτρο 2.4. Έξυπνη εξειδίκευση στον πρωτογενή τομέα	Προγράμματα διά βίου μάθησης για εκπαίδευση και επιμόρφωση νέων αγροτών και κτηνοτρόφων σε ειδικές καλλιέργειες, ορθές πρακτικές, κλπ., και σε μοντέλα συλλογικής οικονομίας (όπως ΚΟΙΝΣΕΠ, Ομάδες Παραγωγών)	Δ/νη Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας Δ/νη Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	ΟΕΓΕΚΑ Δήμητρα Επιμελητήριο Ημαθίας Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	50, 51, 52
Μέτρο 2.5. Έξυπνη εξειδίκευση στον τομέα του τουρισμού	Προγράμματα διά βίου μάθησης για εκπαίδευση και επιμόρφωση νέων επιχειρηματιών στον τομέα του τουρισμού (φιλοξενία, εστίαση, επιχειρηματικότητα) και σε μοντέλα συλλογικής οικονομίας (όπως ΚΟΙΝΣΕΠ, Ομάδες Παραγωγών)	Δ/νη Κοινωνικής Προστασίας – Πολιτισμού – Παιδείας Δ/νη Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Επιμελητήριο Ημαθίας Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	50, 52, 53
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ				
ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΜΟΔΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
Μέτρο 3.1. Προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία για την υποστήριξη της οικονομίας στον αγροτικό χώρο	Ανάπτυξη δικτύων γνώσης στις καινοτόμες μεθόδους γεωργικής εκμετάλλευσης μέσω συνεργασιών με Πανεπιστήμια, φορείς του Δημοσίου, συνεταιρισμούς και αγροτικούς συλλόγους	Δ/νη Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής Δ/νη Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	ΑΝΗΜΑ Πανεπιστήμια Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	51
	Προώθηση καινοτόμων μεθόδων γεωργίας (όπως συστήματα ολοκληρωμένης και βιολογικής καλλιέργειας, αρδευτική αγωγή,	Δ/νη Περιβάλλοντος Δ/νη Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	ΑΝΗΜΑ Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	51

	φυτοπροστασία)			
	Ονομασία προέλευσης στα τοπικά προϊόντα (branding)	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	ΟΕΓΕΚΑ Δήμητρα Επιμελητήριο Ημαθίας Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	52
Μέτρο 3.2. Δράσεις για την αγροτουριστική προβολή και δικτύωση	Πρώθηση δημιουργίας μουσείου για τον πολιτισμό, την ιστορία και την τεχνολογία της γεωργικής παραγωγής της Ημαθίας	Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής	ΑΝΗΜΑ Τοπικοί Σύλλογοι Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Τραπέζης Πειραιώς	52
	Δημιουργία βιολογικής αγοράς τοπικών προϊόντων	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	ΑΝΗΜΑ Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	51
	Δικτύωση με άλλες χώρες, συμμετοχή σε εκθέσεις αγροτικές και αγροτουριστικές	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	55
Μέτρο 3.3. Επέκταση πληροφοριακών συστημάτων ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης	Επέκταση του δωρεάν Wi-Fi σε όλο τον Δήμο	Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής		60
	Συμπλήρωση του διαθέσιμου GIS (Συστήματος γεωγραφικών Πληροφοριών) και σταθερή ροή επικαιροποίησης των γεωχωρικών δεδομένων	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής	Α.Π.Θ.	59
	Λειτουργία εφαρμογών ολοκληρωμένης διεκπεραίωσης αιτημάτων προς τον Δήμο	Όλες οι Διευθύνσεις		58
Μέτρο 3.4. Προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας	Οργάνωση και λειτουργία «συστάδας» (cluster) μικρών επιχειρήσεων με στόχο την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του τόπου μας, όπως τα τοπικά προϊόντα, οι τουριστικές και πολιτιστικές διαδρομές	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	ΕΟΜΜΕΧ, Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα	53
	Πρώθηση των συλλογικών επιχειρηματικών δράσεων στις Τοπικές Κοινότητες (γυναικείοι συνεταιρισμοί κλπ.)	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Επιμελητήριο Ημαθίας Συνεταιρισμοί Τοπικοί Σύλλογοι	50
	Δημιουργία και λειτουργία χώρου δικτύωσης	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΕΟΜΜΕΧ,	52

	για νέους επαγγελματίες, πλήρως εξοπλισμένοι για συνεργασίες και συσκέψεις	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα	
	Αναθεώρηση ζωνών οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) για προώθηση της επιχειρηματικότητας	Δ/νση Πολεοδομίας		11
Μέτρο 3.5. Προώθηση του τουρισμού	Τουριστική προβολή του Βερμίου και των Πιερίων	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Επιμελητήριο Ημαθίας	5, 55
	Ανάδειξη του μοναδικού συνόλου βυζαντινών και μεταβυζαντινών ναών της Βέροιας μέσω ψηφιακής παρουσίασης	Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής	Α.Π.Θ.	42
	Ενίσχυση και ανάδειξη παραδοσιακών εκδηλώσεων και εθίμων στους οικισμούς	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Τοπικοί Σύλλογοι	55
	Ανάδειξη του θρησκευτικού αποθέματος (μονές, προσκυνήματα) στην ύπαιθρο	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Ιερά Μητρόπολη Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας	54
Μέτρο 3.6. Ανάδειξη του Προϊστορικού Οικισμού της Νέας Νικομήδειας	Συνεργασία με Πανεπιστήμια, Μουσεία και κρατικούς φορείς (Αρχαιολογία) για την συνέχιση των αρχαιολογικών ανασκαφών	Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας Υπουργείο Πολιτισμού	55
	Δημιουργία και λειτουργία κέντρου πληροφόρησης για τον «πρώτο γεωργικό οικισμό της Ευρώπης»	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας	55
Μέτρο 3.7. Ολοκληρωμένη τουριστική προβολή του Δήμου	Δράσεις city branding με έμφαση στα ψηφιακά μέσα	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Πανεπιστήμια	55
	Τοπικό Σήμα Ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών	Δ/νση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης & Τουρισμού	Πανεπιστήμια Επιμελητήριο Ημαθίας	52
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ				
ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΣΥΝΕΡΓΕΙΣ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
Μέτρο 4.1. Διοικητική ανασυγκρότηση	Ανασυγκρότηση λειτουργίας υπηρεσιών του Δήμου (χωροθέτηση, αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού, αλληλοκάλυψη αρμοδιοτήτων)	Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής		57

	Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Όλες οι Διευθύνσεις		
	Χρήση ΤΠΕ για δικτύωση των υπηρεσιών	Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής		58
	Χρήση του GIS και ψηφιακών εφαρμογών για βελτίωση της απόδοσης και της καθημερινής λειτουργίας, ιδιαίτερα στην ανταπόκριση σε αιτήματα πολιτών	Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Δ/νση Περιβάλλοντος		27, 59, 60
Μέτρο 4.2. Εξοικονόμηση πόρων και ορθολογική διαχείριση	Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας	Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών		61, 62, 63, 64, 65
	Εξοικονόμηση πόρων (μείωση δαπανών για μισθώματα, μείωση καταναλώσεων μέσω ενεργειακών αναβαθμίσεων κλπ.)	Δ/νση Πολεοδομίας Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	Δ/νση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ΚΑΠΑ	36, 38, 65
Μέτρο 4.3. Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών	Διαβούλευση και ανοικτός δημόσιος διάλογος για κρίσιμα ζητήματα	Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης – Πληροφορικής		60
	Δράσεις ενημέρωσης και εθελοντισμού	Δ/νση Κοινωνικής Προστασίας - Παιδείας - Πολιτισμού		60